RAPORT ROCZNY 2018

Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny

Spis treści

PODSUMOWANIE ROKU 2018 ... 3
DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA ... 7
Zespół Prawny ... 7
DZIAŁALNOŚĆ RZECZNICZA ... 9
Wokół przepisów antyaborcyjnych ... 9
#25latPiekłaKobiet ... 9
#CzarnyPiątek ... 10
#DoKosza ... 11
Monitoring dostępności aborcji ... 11
Wokół klauzuli sumienia ... 12
Wokół krwawych, manipulacyjnych banerów antyaborcyjnych ... 14
Walka o świadczenie gwarantowane ... 15
Organizacja Narodów Zjednoczonych ... 16
Komitet ONZ ds. Praw osób z Niepełnosprawnościami ... 16
62. sesja Komisji ds. Statusu Kobiet ONZ ... 17
Rada Praw Człowieka ONZ ... 17
Spotkanie ze Specjalna Sprawozdawczyni ONZ w dziedzinie praw kulturalnych ... 18
Grupa Robocza ONZ ds. dyskryminacji kobiet w prawie i praktyce (WGDAW) ... 18
Rada Europy ... 19
Parlament Europejski ... 20
Raport na zlecenie Komisji FEMM ... 20
Wielka Koalicja za Równością i Wyborem (WKRW) ... 20
Koalicja Równych Szans ... 23
ASTRA Network – Central and Eastern Europe Network for Sexual and Reproductive Health and Rights ... 23
DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA ... 26
Wydarzenia własne ... 26
„Kobiece utopie w działaniu" ... 26
Panel na X Kongresie Kobiet ... 27
Światowy Dzień Bezpiecznej Aborcji (28.09) ... 27
16 dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć ... 28
Udział w konferencjach, debatach, spotkaniach w kraju i za granicą ... 29
20 lat konkordatu ... 29

II Międzynarodowy Strajk Kobiet ... 29
Atak na prawa obywatelskie z perspektywy kobiet ... 30
Debata o Równości wokół Agendy 2030 ... 30
Podręcznik #SEXEDPL ... 30
Global Dialogue on Abortion, Prenatal Testing and Disability ... 31
Raport Grupy Edukatorów Seksualnych Ponton ... 33
DZIAŁALNOŚĆ PORADNICZA I WSPARCIE DLA KOBIET ... 36
Telefon Zaufania ... 36
Zespół Prawny ... 36
Matronaty ... 37
„Sto lat głosu kobiet" ... 37
Dziewczyński Dyskusyjny Klub Filmowego ... 37
IFMSA-Poland ... 37
Ciałokształt ... 37
Aukcja charytatywna z okazji 100-lecia praw wyborczych ... 37
DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA I KAMPANIJNA ... 38
Media społecznościowe ... 38
Kampanie memowe ... 38
Kampania edukacyjna na rzecz dostępności do legalnej aborcji www.terminacjaciazy.pl ... 39
DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA ... 39
Biuletyn „Mam Prawo" ... 39
Publikacje informacyjno-edukacyjne ... 40
„Martwe Prawo. Komentarz do sprawozdania rządu" ... 40
„Poradnik dla pacjentek ginekologicznych" ... 40
#HistorieKobiet ... 41
Poradnik „Jak mówić/pisać o aborcji?" ... 41
Recenzja książki „Ginekolodzy. Tajemnice gabinetów" ... 42
FEDERACJA W MEDIACH ... 42
ZARZĄD ... 42
SPONSORZY ... 43
PLANY NA ROK 2019 ... 43

PODSUMOWANIE ROKU 2018

Rok 2018 oznaczał zarówno nowe bariery w dostępie do usług z zakresu zdrowia reprodukcyjnego, jak również dalszą konsolidacją sił społecznych w oporze wobec backlashu i ataków na fundamentalne prawa kobiet i różnych defaworyzowanych grup. Początek roku był ciosem dla środowisk pro-choice, które obserwowały mierną debatę sejmową nad dwoma projektami ustaw – progresywnej i kompleksowej „Ratujmy kobiety" oraz barbarzyńskiej „Zatrzymaj aborcję". Żenująca dyskusja, odrzucenie projektu „Ratujmy Kobiety" i skierowanie „Zatrzymaj aborcję" do komisji pogrążyły wiarę w istnienie opozycji, celowość oddolnej inicjatywy ustawodawczej i sens demokracji przedstawicielskiej. Wywołały także masowe protesty w styczniu oraz marcu i lipcu wraz z kolejnymi etapami procedowania projektu Kai Godek. Pod naciskiem społecznym .Nowoczesna złożyła własny projekt ustawy o świadomej prokreacji oraz „Ratujmy Kobiety" jako projekt poselski. PO zaś zapowiedziała „pakiet dla kobiet", czyli utrzymanie obecnej ustawy antyaborcyjnej oraz „dodatkowe sprawy takie jak in vitro, badania prenatalne, antykoncepcja, edukacja seksualna.

Marzec 2018 niezaprzeczalnie przejdzie do historii. Historii polskiej demokracji (imponująca, ekspresowa mobilizacja), feminizmu (głosy i strategie aktywistek) i polityki (niegodne zachowanie posłów z Komisji Sprawiedliwości, serwilistyczna postawa wobec Episkopatu, postulaty dot. faktycznego oddzielenia Kościoła od państwa). W reakcji na ingerencję biskupów w politykę Ogólnopolski Strajk Kobiet zorganizował w różnych miejscach polski akcje #SłowoNaNiedzielę, czyli demonstracje pod kuriami i diecezjami. Pozytywna opinia Komisji i ryzyko szybkiego procedowania projektu w tym samym tygodniu zmobilizowała różne środowiska do organizacji i promocji wspólnych masowych protestów w Warszawie pod hasłem **#CzarnyPiątek**. Według szacunków organizatorek

i nieoficjalnych statystyk policji w marszu warszawskim uczestniczyło ok. **90 000 osób.** Do Warszawy przyjechały osoby z wielu miast – Zamościa, Sanoka, Rybnika, Węgorzewa, Piotrkowa, Białej Podlaskiej, Kielc, Sławna, Piły, Białegostoku, Wrocławia, Łodzi, Mielca, Opola. W lipcu pod presją Kai Godek i Episkopatu Komisja Polityki Społecznej i Rodziny zajęła się projektem zakazującym *de facto* przerywania ciąży. Wywołało to falę oporu - Ogólnopolski Strajk Kobiet i Warszawski Strajk Kobiet zapowiedziały protesty pod Sejmem oraz w 16 miastach Polski i czterech za granicą. Ostatecznie Komisja zadecydowała o skierowaniu projektu do podkomisji nadzwyczajnej. W jej skład weszło pięcioro posłów/posłanek z PiS-u, dwie z PO, jedna z Nowoczesnej i jedna z Kukiz'15. Daty posiedzenia podkomisji nie wyznaczono do końca roku.

W roku 2018 Trybunał Konstytucyjny nie zajął się wnioskiem grupy posłów o zbadanie konstytucyjności prawa do przerwania ciąży ze względów embriopatologicznych. Przed rocznicą złożenia wniosku, w listopadzie posłowie oraz skrajne środowiska anti-choice z Kają Godek na czele wywierały presję na TK, by wymusić przedstawienie orzeczenia.

Polscy fundamentaliści działali nie tylko w celu narzucenia społeczeństwu całkowitego zakazu aborcji (taki skutek będzie miało wykreślenie z ustawy przesłanki o aborcji ze względów embriopatologicznych). Skrajnie konserwatywni prawnicy z Ordo Iuris szkalowali organizacje pozarządowe zajmujące się prawami człowieka czy edukacją seksualną jako „zagrożenie dla dzieci"; ingerowali w procesy polityczne i lobbowali za sprzecznymi z ochroną praw człowieka projektami w sejmowych komisjach czy ministerstwach. Narzucali także szkodliwą ideologię łamiącą konstytucyjne prawa do prywatności, wolności sumienia, ochrony zdrowia, autonomii[1]. Domagali się także nadania płodom i zarodkom praw pacjenckich oraz traktowania ich na równi „pełnoprawnym odbiorcą świadczeń medycznych".

Rządzący nadal lekceważą **apele o poprawę dostępności nowoczesnej antykoncepcji**, co sytuuje Polskę na szarym końcu rankingu Contraception Atlas z wynikiem 44,8%. Źródłem problemu jest brak refundacji tabletek z hormonami nowej generacji, przyzwolenie na światopoglądowe odmowy wypisania/zrealizowania recept na antykoncepcję z przyczyn światopoglądowych, brak poradnictwa z zakresu planowania rodziny i brak edukacji o nowoczesnej antykoncepcji na zajęciach „Wychowanie do życia w rodzinie". Mimo interwencji Federacji Narodowy Fundusz Zdrowia nie podejmuje interwencji w związku z niską dostępnością usługi założenia wkładki domacicznej (zaledwie

[1] https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/spoleczenstwo/1756232,1,religijni-radykalowie-cwicza-w-polsce.read
http://krytykapolityczna.pl/kraj/swiat-wedlug-ordo-iuris/

10% uprawnionych poradni wykonało procedurę więcej niż 10 razy), co sprawia, że pacjentki nie są informowane o tym świadczeniu gwarantowanym i samodzielnie ponoszą wysoki koszt zabiegu bądź spotykają się z bezprawnymi odmowami. Po raz kolejny odrzucono projekt ustawy umożliwiający osobom małoletnim samodzielne wizyty u specjalistów, co osłabia autonomię młodzieży i negatywnie wpływa na stan zdrowia.

Kolejny rok propagandy fundamentalistów oraz antykobiecej polityki pogłębił problem niedostępności świadczeń takich jak recepty na antykoncepcję, badania prenatalne czy nieegzekwowalnego prawa do legalnej aborcji poprzez **nadużywanie klauzuli sumienia.** Na to uprawnienie bezprawnie powołują się też aptekarze, jednocześnie pracując nad oficjalnym usankcjonowaniem tego uprawnienia dla swojej grupy. Smutny finał może nastąpić w 2019 roku. Ordo Iuris i ich sprzymierzeńcy podjęli w minionym roku liczne próby legislacyjne, by rozszerzyć klauzulę sumienia na kolejne zawody medyczne[2].

Polityczne działania konserwatywnych partii i Kościoła negatywnie oddziałują na kwestie zdrowia seksualnego. Liczba zakażeń **HIV/AIDS** rośnie z roku na rok, w przeciwieństwie do wiedzy na temat zakażeń czy nakładów na profilaktykę. Połowa ludzi żyjących z HIV nie wie o swoim zakażeniu i może zarażać innych. Na **infekcje przenoszone drogą płciową** (STI) szczególnie narażone są nastolatki, które ze względu na panującą ideologię rządzących nie mogą liczyć na rzetelną edukację seksualną w szkołach. W efekcie młodzież nie wie, jak się zabezpieczać przed przemocą seksualną, STI czy niechcianą ciążą. W ankiecie portalu teenzone.pl aż 22,6% nastolatków przyznało, że co najmniej raz miało infekcję przenoszoną drogą płciową. Gdy mowa o edukacji, przypomnijmy, że rządowy program „W stronę dojrzałości" dla szkół ponadgimnazjalnych bazował na nieprawdziwych i niezgodnych z aktualną wiedzą medyczną treści w ramach np. „postkoitalne środki antykoncepcyjne są środkami aborcyjnymi" czy „łatwy dostęp do antykoncepcji m.in. zwiększa libido, liczbę nastoletnich ciąż i zakażeń HIV"[3]. Alternatywne źródła informacji jak warsztaty organizacji pozarządowych mają, siłą rzeczy, niewielki zasięg i nie są w stanie rozwiązać problemu systemowo. Budującym elementem roku 2018 jest kampania #sexedpl aktywistki Anji Rubik z udziałem szeregu ekspertek i ekspertów, w tym z Grupy Ponton i Federacji, co może ułatwić dostęp młodych osób do faktów ważnych dla ich zdrowia, bezpieczeństwa i seksualności.

Taki klimat polityczny nie zniechęca wielu organizacji pozarządowych, grup czy osób prywatnych do niestrudzonej batalii o poszanowanie zdrowia i praw reprodukcyjnych. Rosnąca w siłę **inicjatywa Lekarze Kobietom**, która pomaga w otrzymaniu recepty na

[2] https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/spoleczenstwo/1750238,1,ordo-iuris-chce-tylnymi-drzwiami-wprowadzic-zakaz-aborcji-i-klauzule-dla-farmaceutow.read

[3] http://ponton.org.pl/stanowiska/stanowisko-grupy-edukatorow-seksualnych-ponton-w-sprawie-rzadowego-programu-w-strone-dojrzalosci/

antykoncepcję awaryjną bezpłatnie lub za symboliczną złotówkę, **dołączyła do Federacji**. Zacieśnia się współpraca między grupami feministycznymi, prawnoczłowieczymi a środowiskiem antyklerykalnym w celu osłabienia władzy Kościoła, urzeczywistnienia świeckości i nieingerowania Episkopatu w kwestie zdrowia i praw. Dzięki protestom rodziców osób z niepełnosprawnościami podniosła się świadomość społeczna nt. barier i problemów, z jakimi mierzą się osoby z niepełnosprawnościami, w tym o kwestiach braku autonomii w decyzjach dot. ciała, seksualności i rozrodczości np. wymuszone sterylizacje, aborcje i podawanie antykoncepcji.

BEZPRECEDENSOWE POPARCIE DLA PRAWA DO ABORCJI DO 12. TYGODNIA!

federa.org.pl/sondaz2018

Kończąc pozytywną nutą, należy podkreślić, że kolejny rok debaty narodowej o przepisach aborcyjnych doprowadził do **historycznego wzrostu poparcia dla prawdziwej dostępności aborcji**. Z sondażu IBRIS na zlecenie Federacji z okazji Światowego Dnia Bezpiecznej Aborcji wynika, że aż 69% ankietowanych uważa, że kobiety powinny mieć możliwość samodzielnego podejmowania decyzji o przerwaniu ciąży do 12. tygodnia. Co więcej, dzięki antybanerowym akcjom Federacji i „Z dala od szpitala", wśród warszawskiej młodzieży rośnie opór wobec eksponowania krwawych banerów w miejscach publicznych. Nasze badanie ujawniło, że 83% badanych źle ocenia banery, a 73% chce ich zakazania. Przyczyniają się do tego kolejne zawiadomienia, wyroki sądów i apele młodzieży do Biura Edukacji o oficjalne oświadczenie potępiające takie działania czy o delegalizację Fundacji Pro Prawo do Życia. 92% Polek i Polaków oponuje przeciw się ingerencjom państwa w decyzje dot. prokreacji, o stoi w jawnej sprzeczności z krokami podejmowanymi przez władze w celu zawężania autonomii i wprowadzania rozwiązań bazujących na ideologii i religii, zamiast na wiedzy i prawie.

DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA

Zespół Prawny

Zespół Prawny działa przy Federacji od 2008 r. W tym roku Zespół, aktywnie włączył się w monitorowanie polskiego prawa, wydając liczne stanowiska, wzory dokumentów, apele i opinie prawne:

- → stanowisko w sprawie projektu ustawy .Nowoczesnej o świadomej prokreacji
- → stanowisko do Aktualizacji Społecznego Raportu Alternatywnego z realizacji Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami
- → stanowisko ws. karty martwego urodzenia
- → uwagi Federacji i Lekarze Kobietom do projektu nowych standardów opieki okołoporodowej
- → stanowisko wobec pomysłu przymusowej hospitalizacji psychiatrycznej kobiet w ciąży
- → stanowisko ws. pomocnictwa w aborcji
- → petycja do władz miejskich o interwencję w sprawie manipulacyjnych bannerów antyaborcyjnych w przestrzeni miejskiej
- → opinia przyjaciela sądu ws. o drastyczne banery antyaborcyjne
- → list do Medicover w sprawie nadużyć klauzuli sumienia
- → list do senackiej komisji w sprawie projektu ustawy dot. klauzuli sumienia

Zespół Prawny, jak co roku, spotkał się w lutym na **zjeździe swoich członków i członkiń**. Dyskusje podczas zjazdu dotyczyły pomysłów na litygację strategiczną, kwestii odpowiedzialności prawnej podmiotów leczniczych, orzecznictwa międzynarodowego w zakresie praw reprodukcyjnych i współpracy z organizacjami działającymi na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami.

Zespół Prawny zajmował się w 2018 r. rozwijaniem **litygacji strategicznej**. W tym celu zapewnił pacjentce, której odmówiono legalnego zabiegu terminacji ciąży, **wsparcie prawne w wytoczeniu powództwa** przeciwko podmiotowi leczniczemu o zapłatę

zadośćuczynienia i prowadzeniu procesu w jednym z miast wschodniej Polski. Zapewnił też **reprezentację procesową oskarżycielom posiłkowym** w sprawie o wykroczenie w postaci umieszczania krwawych banerów antyaborcyjnych w przestrzeni publicznej. Sprawa odbywała się w Bartoszycach, a osoby wystawiające banery na widok publiczny zostały skazane na karę grzywny. Pomoc prawna w skonstruowaniu pisma procesowego dotyczyła także osoby, której dobra osobiste zostały naruszone w związku z propozycją przeprowadzenia zajęć z zakresu edukacji seksualnej w szkole. Oprócz tego Zespół **formułował skargi** na odmowę wystawienia recepty na antykoncepcję czy na bezprawne zatrzymywanie na granicy przesyłek przez urzędy celne. W 2018 roku trwały prace nad opinią przyjaciela sądu *amicus curiae* w prawie konstytucyjności prawa do terminacji ciąży z przyczyn embriopatologicznych.

Zespół Prawny przygotował także szereg narzędzi, służących do samodzielnego wykorzystania w celu umożliwienia każdej osobie obronę swoich praw i zareagowanie w sytuacji naruszania. W „aktywistycznym narzędziowniku" znajdują się:

- → zawiadomienia i skargi ws. krwawych, antyaborcyjnych billboardów/ furgonetek/ zgromadzeń
- → zawiadomienie na zakłócanie porządku na demonstracjach anti-choice (hałas)
- → zgłoszenie nadużycia klauzuli sumienia w aptekach (odmowa wydania leku)

→ skargi na przekroczenie granic klauzuli sumienia przez lekarzy (odmowa wypisania recepty, skierowania na badania, orzeczenie o wskazaniu do legalnej aborcji)
→ poradnik, co robić w przypadku odmowy wykonania aborcji czy odmowy wystawienia recepty na antykoncepcję
→ postępowanie w przypadku odmowy świadczenia gwarantowanego np. założenia wkładki domacicznej
→ wzory pism w przypadku niedostarczenia przesyłki (tabletki)
→ wzór odpowiedzi na wezwania od urzędu celnego do przedstawienie zgody Prezesa Rzędu Rejestracji Produktów Leczniczych
→ poradnik, co robić w przypadku nagannego/nieetycznego/przemocowego zachowania ze strony lekarza/lekarki

DZIAŁALNOŚĆ RZECZNICZA

Wokół przepisów antyaborcyjnych

#25latPiekłaKobiet

W styczniu minęła 25. rocznica Ustawy o planowaniu rodziny, znana ze swojego fikcyjnego charakteru i sprzeczności ze światopoglądową neutralnością państwa. Przy tej okazji Federacja przypomniała dowody na jej szkodliwość, by pogłębić dyskusję o liberalizacji prawa. Kampania #25LatPiekłaKobiet podsumowuje wady i negatywne skutki Ustawy oraz przedstawia argumenty za wprowadzeniem kompleksowych rozwiązań w zakresie świadomego rodzicielstwa i praw reprodukcyjnych. Powstałe argumenty, statystyki, historie kobiet wraz ze stanowiskiem Federacji, pod którym podpisało się 80 organizacji i grup nieformalnych, wykorzystano w działaniach rzeczniczych skierowanych do posłów i posłanek oraz mediów, szczególnie przy okazji sejmowej debaty nad obywatelskim projektem ustawy o prawach kobiet i świadomym macierzyństwie „Ratujmy Kobiety 2017" oraz drakońskiego projektu „Zatrzymaj aborcję".

„Ustawa z 1993 roku jest fikcją – nie działa, jest bardziej restrykcyjna w praktyce niż w swoim zapisie", „W całej dyskusji sejmowej i pozasejmowej wciąż za mało jest perspektywy kobiety, jej zdrowia, praw i potrzeb", „Prawa reprodukcyjne, w tym dostęp do legalnej aborcji, mają podstawy w konwencjach, do których Polska przystąpiła, ma więc obowiązek je chronić i gwarantować" – taki przekaz wybrzmiał podczas konferencji prasowej „25 lat cierpienia kobiet i zapowiedź totalnej niewoli" zorganizowanej przez Federację na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny w dn. 17.01.2018 r. W reakcji na wyniki głosowania Federacja skierowała do przewodniczących klubów PO i .Nowoczesnej listy, w których poza krytycznymi uwagami wystosowała konkretne postulaty dot. wzmocnienia praw reprodukcyjnych (list do PO, list do .Nowoczesnej).

→ stanowisko Federacji ws. projektu „Ratujmy Kobiety 2017", poparte przez 80 organizacji i grup nieformalnych

→ apel o odrzucenie „Zatrzymaj aborcję" oraz historie kobiet-ofiar ustawy antyaborcyjnej
→ materiały kampanii #25LatPiekłaKobiet
→ relacja z konferencji prasowej i nagranie wideo

#CzarnyPiątek

Federacja wraz z wieloma organizacjami i nieformalnymi grupami prowadziła kampanie informacyjne i mobilizacyjne, by na bieżąco zawiadamiać o zagrożeniach i skutkach zakazu aborcji ze względów embriopatologicznych. Podczas posiedzenia Komisji Sprawiedliwości, która miała głosować nad projektem „Zatrzymaj aborcję", posłanka Joanna Scheuring-Wielgus odczytała argumentację ze stanowiska Federacji. Głos zabrała także przedstawicielka Federacji, jako jedyna reprezentantka środowiska pro-choice. Niestety większość członków i członkiń Komisji zlekceważyła argumenty prawnoczłowiecze, zdrowotne, społeczne i prawne przeciwko nieludzkiemu projektowi „Zatrzymaj aborcję".

Federacja apelowała wielokrotnie do decydentów o odrzucenie projektu – bezpośrednio i pośrednio poprzez zawiadamiane przez nas instytucje międzynarodowe – grupę ekspercką ONZ ds. praw człowieka, grupę eurodeputowanych czy Komisarza Praw Człowieka Rady Europy. Z inicjatywy Federacji, organizacja partnerska Centre for Reproductive Rights zebrała podpisy 203 organizacji z całego świata pod listem wzywającym członków i członkinie polskiego parlamentu do wysłuchania głosu polskich kobiet i odrzucenia tego regresywnego projektu.

→ stanowisko organizacji międzynarodowych ws projektu zakazującego aborcji
→ apele instytucji międzynarodowych do polskich parlamentarzystów

#DoKosza

Przy okazji lipcowych protestów przeciwko projektowi „Zatrzymaj aborcję" Federacja zachęcała do udziału w akcji mailingowej „Napisz do Komisji". W Facebookowym wydarzeniu przygotowałyśmy gotowy komunikat i adresy mailowe, by zachęcić do rozsyłki maili z argumentami za odrzuceniem projektu. Federacja upowszechniała też stanowiska organizacji międzynarodowych. Na demonstracji warszawskiego Strajku Kobiet wystąpiła prawniczka Federacji.

"Pójdę więc na komisję dla tych wszystkich osób, które przykładem swojego życia zaświadczają, że prawo w Polsce to fikcja, a przemoc systemowa wobec kobiet to fakt. To prawo, które chcą nam zgotować, podobnie jak obecna tragiczna sytuacja z dostępem do aborcji, jest nie do utrzymania. Nie w kraju, który należy do Unii Europejskiej, do ONZ-etu, do Rady Europy, do tego kręgu cywilizacyjnego, na który oni tak bardzo lubią się powoływać."

Kamila Ferenc, prawniczka Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, demonstracja pod Sejmem, 2.07.2018

→ tekst wystąpienia na demonstracji #DoKosza

Monitoring dostępności aborcji

Federacja po raz kolejny pozyskała dane o liczbie aborcji w podziale na a) trzy przyczyny przewidziane przez represyjną ustawę o planowaniu rodziny; b) rodzaje wad płodu. 1061 zabiegów przerywania ciąży wykonano w polskich szpitalach w 2017 roku, w tym 1039 z przyczyn embriopatologicznych. Wyniki wiele mówią o spadającej dostępności tego zabiegu. Liczba aborcji z powodu zagrożenia zdrowia lub życia kobiety zmalała o 60%, osiągając najniższy poziom od 1993 roku, gdy w życie weszła ustawa o planowaniu rodziny. W obliczu zagrożenia swojego zdrowia lub życia kobiety nie chcą ryzykować bezprawnej odmowy lekarzy i wyjeżdżają poza granice Polski, aby tam przerwać ciążę. W 2017 roku nie przeprowadzono żadnego zabiegu w przypadku ciąży powstałej w wyniku czynu zabronionego.

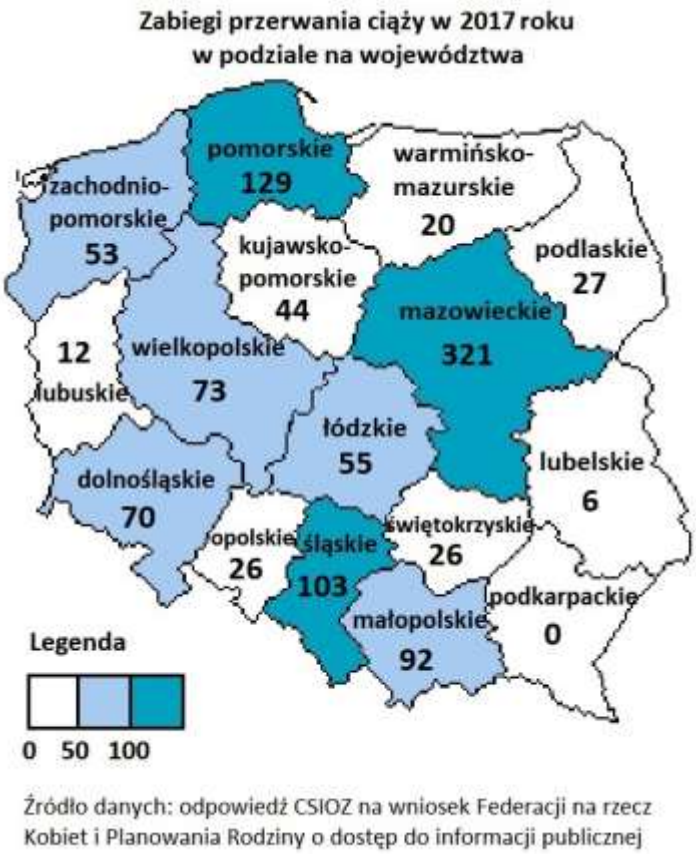

Kolejnym dowodem na systemowe bariery są dane o liczbie szpitali przeprowadzających zabiegi – jest ich zaledwie 40, co oznacza że jedynie 10% podmiotów zobowiązanych do wykonywania świadczenia gwarantowanego, jakim jest aborcja ustawowa, nie przestrzega prawa. Federacja w swoich interwencjach stara się kierować pacjentki do jednostek najbliżej miejsca zamieszkania, by uchronić je od migracji aborcyjnych.

→ analiza danych o aborcjach przeprowadzonych w 2017 roku
→ sprawozdanie „Martwe prawo. Komentarz do sprawozdania z wykonania w 2016 roku ustawy o planowaniu rodziny"

Wokół klauzuli sumienia

Federacja aktywnie działa przeciwko próbom wprowadzenia klauzuli sumienia dla kolejnych profesji medycznych. W lutym uruchomiła **petycję na portalu Nasza Demokracja**, gdy Komisja ds. Petycji zwróciła się do Ministra Zdrowia o „kompleksową analizę kwestii wprowadzenia do systemu prawnego klauzuli sumienia dla farmaceutów, sygnalizując potrzebę wprowadzenia takiej możliwości". Nadanie właściel(k)om i pracowni(cz)kom aptek prawa do niewydania i nieposiadania leku pogorszyłoby i tak słabą dostępność nowoczesnej antykoncepcji, w tym awaryjnej. A to naruszy wiele wolności i praw obywatelskich. Równolegle Ordo Iuris lobbowało za własnym projektem ustawy, który umożliwiłby kolejnym zawodom medycznym, w tym farmaceut(k)om, odmowę świadczeń z powodu „sprzeciwu sumienia". Nasza petycja skierowana była zatem

do wszystkich podmiotów, która miały wpływ na legislację wokół klauzuli sumienia - Ministra Zdrowia, Komisji ds. Petycji, senackiej Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji".

Federacja apelowała także do sieci prywatnej opieki zdrowotnej **Medicover Polska** o lepszą ochronę praw pacjentek do świadczeń poprzez zobowiązanie lekarzy do przestrzegania granic klauzuli sumienia. Oznacza to gwarancję, że pacjentka nie zostanie pozbawiona tzw. świadczeń informacyjnych z powodu światopoglądu lekarza/lekarki (do tych świadczeń należy m.in. recepta na antykoncepcję, skierowanie na badania prenatalne czy zaświadczenie o prawie do aborcji). Apel spotkał się z bardzo żywiołowymi reakcjami internautów/-czek. Co więcej, zarząd Medicover odniósł się do postulatów bardzo otwarcie i obiecał przedstawić na początku 2019 roku szereg rozwiązań, które mają zabezpieczyć prawa pacjentek do świadczeń, informacji i prywatności.

Federacja skierowała do senackich komisji i Marszałka Senatu **list w sprawie projektu ustawy dot. klauzuli sumienia**. Z naszym sprzeciwem spotkał się w szczególności pomysł wprowadzenia klauzuli sumienia dla diagnostów laboratoryjnych. W piśmie zwracamy uwagę na społeczne skutki arbitralnego odmawiania świadczeń zdrowotnych. Jednocześnie podkreślamy pozytywne aspekty projektu jak nałożenie na podmioty lecznicze obowiązku wskazania innego lekarza/podmiotu, który wykona zabieg (świadczenie) w razie odmowy.

→ petycja „Stop bezprawnemu ograniczaniu dostępu do antykoncepcji!"
→ list do Medicover w sprawie nadużyć klauzuli sumienia
→ list do senackiej komisji w sprawie projektu ustawy dot. klauzuli sumienia

Wokół krwawych, manipulacyjnych banerów antyaborcyjnych

Władze miast biorą pełną odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców, a ta w ostatnich latach spadła ze względu na przyzwolenie na epatowanie drastycznymi i kłamliwymi obrazami przez Fundację Pro-Prawo do Życia oraz Fundację Życie i Rodzina, które mają na celu obrzydzenie zabiegu medycznego, jakim jest aborcja, wprowadzenie przekłamań do debaty publicznej oraz zastraszenie dzieci i młodzieży. Z tego powodu Federacja zorganizowała Facebookową akcję, która ułatwiła apel do decydentów o zajęcie się problemem terroryzowania mieszkańców i mieszkanek brutalnymi bannerami.

LIP
6

Zaapeluj do miasta o interwencję - stop krwawym bannerom

Publiczne · Organizatorzy: Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny

W reakcji na kampanię **Biuro Edukacji wystąpiło do Straży Miejskiej i Biura Prawnego o wskazanie możliwych dróg działania w przypadku eksponowania antyaborcyjnych treści**. Pozyskane wytyczne przekazano burmistrzom warszawskich dzielnic, którzy mają je przesłać placówkom oświatowym, szerząc wiedzę o tym, jak skutecznie chronić uczniów i uczennice przed drastycznym widokiem. Wcześniej zaś warszawskie Biuro Bezpieczeństwa skierowało naszą petycję do prokuratury „z uprzejmą prośbą o ocenę prezentowanych treści pod kątem możliwości popełnienia przestępstwa lub wykroczenia". Działaj w swoim mieście! Zobacz wzory petycji do władz lokalnych i zaapeluj do swoich włodarzy!

Federacja jako organizacja społeczna przedstawiła swoje stanowisko w formie opinii przyjaciela sądu dla sądu rejonowego w Bartoszycach. Sąd skazał na podstawie artykułów 51 i 141 kodeksu wykroczeń, czyli podstawy prawnej, którą Federacja stosuje we wzorach zawiadomień oraz przesłanej do Bartoszyc opinii przyjaciela sądu.

Dziękujemy i gratulujemy aktywistkom, zaangażowanym mieszkańcom/-kom Węgorzewa oraz adwokatce Katarzynie Brzezińskiej-Gołębiewskiej z Zespołu Prawnego Federacji!

→ wzory petycji do władz lokalnych o interwencję w sprawie krwawych banerów
→ opinia przyjaciela sądu ws. o drastyczne banery antyaborcyjne

Walka o świadczenie gwarantowane

W związku z licznymi zawiadomieniami Federacja podjęła interwencję, by ułatwić kobietom dostęp do świadczenia gwarantowanego, jakim jest procedura założenia wkładki w ramach ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia (NFZ). Federacja przygotowała także **poradnik**, co robić w przypadku bezprawnej odmowy założenia spirali w placówkach zakontraktowanych przez NFZ. Zaprosiłyśmy kobiety do zgłaszania miejsc, gdzie spotkały się z bezprawną odmową, by wnioskować do NFZ o kontrolę placówek niewywiązujących się z obowiązków.

Przy użyciu przytłaczających danych, Federacja wezwała NFZ do interwencji w kwestii bezprawnych odmów świadczenia gwarantowanego. Zwracamy NFZ-owi uwagę na konieczność: rozesłania do poradni i gabinetów ginekologiczno-położniczych oficjalnego pisma z przypomnieniem o obowiązujących przepisach i zobowiązaniach; zapowiedzi konkretnych sankcji za naruszanie prawa pacjentek do świadczeń zdrowotnych;

przeprowadzenia kampanii informacyjnej, w tym upowszechnienia wiedzy wśród pacjentek.

→ poradnik, co robić w przypadku bezzasadnej odmowy świadczenia gwarantowanego
→ list do NFZ w sprawie niedostępności świadczenia gwarantowanego

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Komitet ONZ ds. Praw osób z Niepełnosprawnościami

Federacja włączyła się w konsultacje nt. Aktualizacji Społecznego Raportu Alternatywnego (dalej: Raport) z realizacji Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami (dalej: Konwencja), przedstawiając swoje stanowisko odnosząc się m.in. do kwestii obowiązujących przesłanek do aborcji. Federacja przedstawiła w nim zdanie polemiczne wobec jednego z punktów Raportu, który przygotowała Fundacja KSK we współpracy z 60 organizacjami. Chodzi o interpretację art. 5 (równość i dyskryminacja) i art. 10 Konwencji (przyrodzone prawo do życia). Przy użyciu prawnych argumentów zachęciła autorów Raportu do zweryfikowania swego stanowiska na temat prawa do przerywania ciąży i uwzględnienia perspektywy kobiety i jej praw reprodukcyjnych.

Federacja po raz pierwszy weszła też w koalicję z organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością, by wypracować wspólne stanowisko dla Komitetu ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami, przed którym Polska sprawozdawała się w dn. 3-5

września z wdrażania Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami. Wraz z Fundacją TUS, Stowarzyszeniem Strefa Wenus z Milo, Fundacją Elektrownia Inspiracji, Stowarzyszeniem Inicjatyw Kobiecych podkreślamy, że przestrzeganie praw seksualnych i reprodukcyjnych osób z niepełnosprawnościami wymaga szczególnego podejścia i dodatkowych nakładów (jak pokazują rekomendacje), dlatego kwestie te muszą mieć odpowiednią widoczność i być w kręgu zainteresowania państwa.

→ stanowisko dla Komitetu ONZ

62. sesja Komisji ds. Statusu Kobiet ONZ

Celem sesji było wydanie dokumentu z ważnymi rekomendacjami dot. poprawy sytuacji dziewcząt i kobiet na terenach wiejskich. Z ramienia Federacji w sesji uczestniczyła prawniczka i koordynatorka Zespołu Prawnego. W czasie negocjacji Federacja wraz z 47 organizacjami i ruchami społecznymi z Wielkiej Koalicji za Równością i Wyborem skierowała do MSZ apel o prezentowanie przez polską delegację rządową stanowiska wspólnego dla całej Unii. Udało się! Cieszy mocne zakotwiczenie w dokumentach końcowych praw reprodukcyjnych (RR) oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego (SRH). Komisja wzywa państwa do zaangażowania na rzecz powszechnego dostępu do usług SRH i uznaje, że prawo do kontrolowania i swobodnego decydowania o swojej seksualności jest prawem człowieka. Nowością było też silne zaakcentowanie wagi kompleksowej edukacji seksualnej, jak też antydyskryminacyjnej i równościowej.

→ list do Ministra Spraw Zagranicznych

Rada Praw Człowieka ONZ

Podczas 38. sesji omawiano m.in. ważny raport Grupy Roboczej ONZ ds. dyskryminacji kobiet w prawie i praktyce (WDGAW). Federacja sygnowała dwa stanowiska, które bardzo pozytywnie oceniają raport i wzywają państwa do implementacji zaleceń. Podkreślają one konieczność zapewnienia dostępu do usług z zakresu zdrowia reprodukcyjnego, uwzględniając potrzeby grup doświadczających krzyżowej dyskryminacji - osób młodych, na uchodźstwie/ migracji, z niepełnosprawnościami etc.

Podczas 39. sesji Rady Praw Człowieka ONZ w Genewie odczytano stanowisko podpisane przez ponad 223 organizacji z całego świata w związku ze Światowym Dniem Bezpiecznej Aborcji. Kolejnym ważnym elementem posiedzenia była debata „Regional developments in abortion law & policy reform" z udziałem dyrektorki Federacji. Panelistki nakreśliły tendencje w reformowaniu przepisów regulujących aborcję, wskazały podobieństwa i różnice między procesami zachodzącymi w różnych krajach. Wyjaśniły też, jak grupy pro-choice wykorzystują prawa człowieka w tworzeniu innowacyjnych strategii na rzecz prawa do bezpiecznej i legalnej aborcji. Federacja wystąpiła w imieniu Wielkiej Koalicji za Równością i Wyborem ze stanowiskiem z okazji Światowego Dnia Bezpiecznej Aborcji.

→ teksty stanowisk sygnowanych przez Federację na 38. sesję
→ nagranie debaty

→ stanowisko na rzecz dostępu do bezpiecznej i legalnej aborcji

Spotkanie ze Specjalna Sprawozdawczyni ONZ w dziedzinie praw kulturalnych
Sprawozdawczyni Karima Bennoune holistycznie podchodzi do swojego mandatu, dlatego podczas swojej misji do Polski przyglądała się nie tylko dyskryminacji w dostępie do kultury, lecz także badała, jak na ten problem wpływa nacjonalizm, Kościół katolicki czy systemowe naruszenia praw reprodukcyjnych. W raporcie podsumowującym misję znajdziemy trafne obserwacje np. o polaryzacji politycznej i kulturalnej czy wykorzystywaniu narracji kulturowych i religijnych do dyskryminacji i stereotypizacji kobiet oraz ważne rekomendacje dotyczące choćby konieczności wspierania obrończyń/obrońców praw kobiet czy wdrożenia standardów prawnoczłowieczych.

→ wstępny raport z misji Sprawozdawczyni

Grupa Robocza ONZ ds. dyskryminacji kobiet w prawie i praktyce (WGDAW)

"Istotnym niedoborem, który należy wyeliminować, jest brak polityki w sprawie opieki poaborcyjnej, gwarantującej troskliwą i wolną od osądu opiekę medyczną dla kobiet, u których wystąpiły powikłania w wyniku przeprowadzenia aborcji w nieodpowiednich warunkach. W centrum polityki dotyczącej przerywania ciąży powinny znaleźć się przysługujące kobietom prawa człowieka."

Fragment wstępnych ustaleń grupy ekspertek ONZ ds. dyskryminacji kobiet w prawie i praktyce

Grupa zainicjowała swą misję do Polski okrągłym stołem nt. zdrowiu i prawach reprodukcyjnych. Delegacja dowiedziała się o barierach w dostępie do aborcji, opieki poaborcyjnej i antykoncepcji oraz światopoglądowych odmowach opieki zdrowotnej. Usłyszała, jak w Polsce przejawia się stygmatyzacja aborcji i jak działają sieci solidarnościowe podnoszące świadomość społeczną nt. aborcji farmakologicznej. Zaproszone gościnie przybliżyły sytuację osób transpłciowych i nieheteronormatywnych.

Poruszono kwestie edukacji seksualnej, (nie)przestrzegania standardów okołoporodowych i leczenia niepłodności. Grupa w czerwcu 2019 roku wyda raport z zaleceniami dla rządu z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji, także w wymiarze intersekcjonalnym.

→ wstępne ustalenia Grupy

Rada Europy

Federacja od lat zajmuje się **monitorowaniem wykonywania przez Polskę wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka** w sprawach: *Tysiąc przeciwko Polsce, R.R. przeciwko Polsce, P. i S. przeciwko Polsce*. Wszystkie te wyroki zawierają rekomendacje zmiany systemu prawa i praktyki w Polsce w zakresie przestrzegania praw kobiet i efektywnego dostępu do świadczeń z zakresu zdrowia reprodukcyjnego.

W ramach tej działalności Federacja, we współpracy z Centre for Reproductive Rights, przedstawiła Komitetowi Ministrów Rady Europy w sierpniu 2018 r.[4] ***communication* w sprawie P. i S. przeciwko Polsce**. Federacja współpracowała także z Naczelną Radą Adwokacką i Komisją Praw Człowieka przy NRA w kwestii skierowania do Komitetu Ministrów podobnego *communication* przez te podmioty.

➔ *communication* w sprawie P. i S. przeciwko Polsce

Dnia 17 grudnia 2018 r. **Federacja uczestniczyła w corocznym, otwartym dla organizacji pozarządowych, posiedzeniu Zespołu do spraw Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.** Podczas spotkania przedstawiciele ministerstw przedstawiali plany działań, które mają zamiar podjąć w celu wykonania wyroków ETPCz. Dyskusja w szczególności dotyczyła sprawy P. i S. przeciwko Polsce, która będzie przedmiotem spotkania Komitetu Ministrów RE w marcu 2019 r. Propozycje strony rządowej były niesatysfakcjonujące, lekceważące wagę problemu, a przede wszystkim nierealizujące w najmniejszym stopniu zaleceń ETPCz, a przez to dalekie od naprawy zaniedbań systemowych.

Na początku 2019 r. Federacja skieruje do Komitetu Ministrów kolejny list zawierający sprawozdanie z posiedzenia ww. Zespołu i podkreślający brak po stronie rządu inicjatywy zmierzającej do wykonania wyroków i lepszego zabezpieczenia praw pacjentek ciężarnych, w tym małoletnich.

[4] na podstawie zasady 9 ust. 2 Zbioru Zasad Komitetu Ministrów ws. nadzoru nad wykonywaniem orzeczeń i zawierania ugody

Parlament Europejski

Raport na zlecenie Komisji FEMM

Federacja miała wkład w raport „Sexual and reproductive health and rights and the implication of conscientious objection" o zdrowiu i prawach seksualnych i reprodukcyjnych oraz o tym, jaki wpływ na nie wywiera odmowa świadczeń motywowana klauzulą sumienia. Powstał on na zamówienie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia Parlamentu Europejskiego. To kilkudziesięciostronicowe opracowanie skupia się na stanie prawnym i praktyce z zakresu zdrowia reprodukcyjnego m. in. aborcji, antykoncepcji, infekcjach przenoszonych drogą płciową, standardach okołoporodowych, przemocy seksualnej czy korekcie płci. Raport podaje dane statystyczne dot. całej Europy, ale szczegółowo bada sytuację w sześciu krajach: Czechach, Włoszech, Chorwacji, Portugalii, Szwecji i Polsce. Analizę dot. Polski opracowała Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny.

Mamy nadzieję, że raport – wskazujący najważniejsze bariery, braki i rekomendacje zmian – będzie często używanym narzędziem w rękach decydentów i decydentek zarówno na poziomie międzynarodowym i krajowym. Wykorzystujmy to narzędzie, by wywierać nacisk na decydentów i walczyć o ochronę naszych fundamentalnych praw!

→ Raport „Sexual and reproductive health rights and the implication of conscientious objection" w PDF

Wielka Koalicja za Równością i Wyborem (WKRW)

Działająca ponad rok nieformalna inicjatywa zrzeszała pod koniec 2018 roku ponad 100 organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, działających na rzecz liberalizacji obecnie funkcjonującego prawa aborcyjnego oraz zwiększenia świadomości społecznej w tym zakresie. Misja Koalicji opiera się na solidarności: Koalicja łączy siły polskich organizacji

i inicjatyw prokobiecych w celu kompleksowej walki o prawa człowieka kobiet, rzetelnej edukacji seksualnej, dobrych standardów opieki okołoporodowej, pełni praw reprodukcyjnych i całkowitej eliminacji przemocy wobec kobiet. Wybrane działania Wielkiej Koalicji:

→ sprzeciw 64 organizacji WKRW pod stanowiskiem Federacji wobec **decyzji o nominacji prof. Bogdana Chazana** na świętokrzyskiego konsultanta ds. ginekologii i położnictwa

→ poparcie 80 organizacji WKRW pod **stanowiskiem o odrzucenie projektu „Zatrzymaj aborcję"**

→ poparcie 47 członków WKRW pod **listem do Ministra Spraw Zagranicznych** o prezentowanie przez polską delegację rządową stanowiska wspólnego dla całej Unii

→ **Zjazd Wielkiej Koalicji za Równością i Wyborem** (11-12 maja 2018 r.). Pierwszy dzień służył poznawaniu uczestniczek i obszarów pracy ich organizacji oraz dyskusji na temat modelu działania Koalicji. Drugi dzień poświęcony był merytorycznym kwestiom, czyli priorytetom działania Koalicji, z perspektywy możliwych interwencji i przyszłych projektów. Zjazd stanowił platformę wymiany idei o rozwoju Koalicji i profesjonalizacji jej oraz jej organizacji członkowskich. Podczas dyskusji przedstawiono kilka pomysłów na działania własne Koalicji. W czasie Zjazdu, Koalicjantki udały się na protest rodziców osób z niepełnosprawnościami, wcześniej uzgadniając wspólne stanowisko w tej sprawie. Na podstawie dyskusji zjazdu przyjęto ważne dokumenty strategiczne Koalicji.

→ W ramach Koalicji powstały **grupy robocze** do spraw: komunikacji zewnętrznej; monitoringu i rzecznictwa politycznego; edukacji; organizacji wydarzeń; sieciowania międzynarodowego.

→ stanowisko w sprawie **projektu nowego kodeksu rodzinnego autorstwa Rzecznika Praw Dziecka**

→ stanowisko na **39. Sesję Rady Praw Człowieka w Genewie** z okazji Światowego Dnia Bezpiecznej Aborcji, wygłoszone w dniu 24 września przez Federację na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny z racji posiadanego statusu ECOSOC. W kontekście deklaracji wiedeńskiej i planu działań WKRW kolejny raz zwróciła uwagę na konieczność podjęcia działań w zakresie zapewnienia kobietom legalnej i przeprowadzanej w bezpiecznych warunkach aborcji oraz całkowitego zniesienia kar za aborcję.

→ Wielka Koalicja za Równością i Wyborem brała udział w **akcjach solidarnościowych** z kobietami z państw, gdzie rządzący podejmowali inicjatywy zaostrzania przepisów antyaborcyjnych. Koalicja wyrażała dowody wsparcia dla walki o prawa kobiet między innymi w: **Argentynie, Irlandii, Bułgarii, Islandii, Słowacji**.

→ WKRW promowała **petycje i listy otwarte wysuwane przez organizacje członkowskie** zgodne z priorytetami działania Koalicji (np. w sprawie sprzeciwu wobec klauzuli sumienia w aptekach; utworzenia całodobowego gabinetu ginekologicznego w Toruniu; Deklaracji Brukselskiej; petycji do władz miasta Warszawy o interwencję ws. krwawych bannerów antyaborcyjnych; manifestu 343;

listu otwartego w celu poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych).

→ Promowane były liczne **akcje i wydarzenia organizowane przez Koalicjantki** także w kontekście ważnych dat politycznych (wyborów samorządowych), kampanii społecznych (Tęczowy Piątek), rocznic (100-lecie praw wyborczych kobiet).

→ Koalicja objęła **matronatem aukcję charytatywnej 100 na 100** zorganizowanej w stulecie praw wyborczych kobiet przez Warszawski Strajk Kobiet. W ramach tej aukcji zostały wylicytowane niezwykłe przedmioty podarowane na ten cel przez aktorki, pisarki, sportsmenki, malarki, fotografki i działaczki społeczne. Cały dochód został przekazany na pomoc dla kobiet, których prawa są łamane, a w szczególności kobiet doświadczających różnych form przemocy.

Koalicja Równych Szans

Federacja jest jedną z organizacji członkowskich Koalicji. Federacja aktywnie pracowała na rzecz Koalicji, angażowała się jej w działania prawne, wspierała stanowiska, uczestniczyła w spotkaniach Koalicji i jej grup roboczych. Wybrane działania:

→ stanowisko ws. w związku z trwającym w Sejmie RP protestem osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin

ASTRA Network – Central and Eastern Europe Network for Sexual and Reproductive Health and Rights

ASTRA jest koalicją organizacji pozarządowych z regionu Europy Wschodniej i Centralnej wspólnie działających na rzecz zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych. Sieć, założona w roku 1999 na spotkaniu regionalnym zorganizowanym przez Federację, skupia obecnie 39 organizacji z 21 krajów (pełna lista tutaj). ASTRA, jako koalicja nieformalna, ma swój Sekretariat w siedzibie Federacji w Warszawie. Działalność Sieci można śledzić na

stronie www, stronie na Facebooku oraz profilu na Twitterze. Oto wybrane działania w 2018 roku:

→ Wraz z partnerską organizacją Sexual Rights Initiative, sieć wspierała swoich członków w wykorzystywaniu mechanizmu **Universal Periodic Review** (Powszechnego Przeglądu Okresowego Rady Praw Człowieka ONZ) do monitorowania statusu praw człowieka na poziomie narodowym oraz pośredniczyła pomiędzy organizacjami w celu złożenia raportów do UPR Albanii i Macedonii. W 2019 roku sekretariat ASTRY będzie kontynuować te działania w procesach UPR dotyczących krajów członkowskich sieci.

→ Podczas Forum Politycznego Wysokiego Szczebla ONZ reprezentantka ASTRY wygłosiła stanowisko oraz koordynowała wkład organizacji obywatelskich do **Voluntary National Review** na temat wdrażania w Polsce Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs).

federapl
United Nations

federapl Nasze reprezentantki uczestniczą właśnie w #HighLevelPoliticalForum2018 o zrównoważonym rozwoju, które odbywa się w siedzibie #ONZ w Nowym Jorku. @unitednations @intlwomen #Agenda2030 #SustainableDevelopmentGoals || #federapl #federacjanarzeczkobietiplanowaniarodziny #newyorkcity #unitednations #unhq #HLPF #hlpf2018 #SDGs #sustainabledevelopment #srhr #reprorights #feminism #abortionrights #prawodoaborcji #legalnaaborcja #żądamylegalnejaborcji #prochoice #unitedstates

→ ASTRA wniosła swój wkład do dyskusji podczas dorocznych sesji komisji odbywających się w siedzibie **Organizacji Narodów Zjednoczonych**. Na posiedzenie Komisji ds. Statusu Kobiet ONZ przygotowała stanowisko na temat „Wyzwania i szanse osiągnięcia równości płci i upodmiotowienia kobiet i dziewcząt żyjących na terenach wiejskich", a podczas sesji Komisji ds. Ludności i Rozwoju zgłosiła stanowisko na temat „Zrównoważone miasta, mobilność ludności i międzynarodowe migracje".

→ ASTRA dołączyła do **Nieformalnego Komitetu Sterującego** konferencji ICPD+25 organizowanej przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ oraz do konsultacji organizacji obywatelskich, które poprzedziły konferencję w Genewie. Reprezentantka ASTRY była moderatorką spotkania. W samej konferencji brało udział kilka reprezentantek ASTRY, a jedna z nich wygłosiła Stanowisko Społeczeństwa Obywatelskiego, które znalazło odzwierciedlenie w dokumencie końcowym spotkania.

→ Podczas 62. sesji Komisji ds. Statusu Kobiet ONZ reprezentantka ASTRY koordynowała nagranie krótkiego **apelu solidarnościowego Grupy Praw Kobiet** z kobietami w Polsce, które stawiały czoła kolejnemu zagrożeniu zaostrzenia prawa antyaborcyjnego. Wideo było szeroko udostępniane w mediach społecznościowych i dotarło do ponad 36 tysięcy osób.

→ Koordynatorka ASTRY była jedną z prelegentek **webinarium o przeciwdziałaniu ruchom regresywnym**, sprzeciwiającym się prawu do wyboru w Europie Wschodniej. Webinarium zostało zorganizowane przez Association for Women's Rights in Development i dotarło do ok. 3 tysięcy osób.

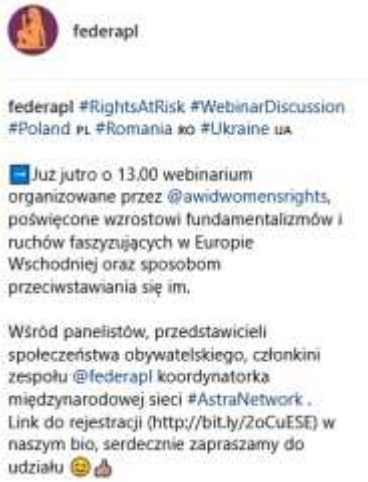

→ Reprezentantka ASTRY z Litwy zorganizowała debatę oraz **konferencję prasową na temat zagrożeń i konsekwencji** ograniczenia dostępności aborcji. Polska przedstawicielka sekretariatu ASTRY przybliżyła skutki obecnego prawa antyaborcyjnego na życie kobiet.

→ ASTRA wsparła kobiece grupy z Bułgarii i Słowacji poprzez apele solidarnościowe udostępniane w mediach społecznościowych.

→ Przedstawicielki i przedstawiciele 25 organizacji członkowskich ASTRA Network spotkali się podczas **warsztatu w Zagrzebiu**, mającego na celu pogłębienie ich wiedzy na temat wykorzystywania międzynarodowych mechanizmów praw człowieka w celu promowania kwestii praw i zdrowia seksualnych i reprodukcyjnych na poziomie międzynarodowym, regionalnym i krajowym.

→ W minionym roku sieć **współpracowała** z następującymi partnerami: All of Us - grupa pro-choice z Parlamentu Europejskiego, EuroNGOs, International Women's Helath Coalition, IPPF, AWID, Center for Reproductive Rights oraz UNFPA. Ponadto, celu wymiany wiedzy doświadczeń oraz współpracy europejskiej, ASTRA przystąpiła do zarządzanej przez EuroNGOs grupy roboczej ds. aborcji i opozycji anti-choice.

→ Comiesięczny **biuletyn** dla ponad 3 tysięcy subskrybentów oraz followersów mediów społecznościowych pozostaje ważnym źródłem informacji w zakresie praw i zdrowia seksualnych i reprodukcyjnych w regionie.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Wydarzenia własne

„Kobiece utopie w działaniu"

Federacja włączyła się w obchody stulecia wywalczenia przez kobiety praw wyborczych poprzez udział w konferencji „Kobiece utopie w działaniu". Została ona zorganizowana przez Komitet Socjologii PAN i Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w dn. 21-22 września 2018. Jedna z fantastycznych sesji, powstała we współpracy z Federacją, poświęcona była sprawiedliwości reprodukcyjnej. Wygłoszone referaty

dotyczyły m.in. problemów w realizacji praw reprodukcyjnych i rodzicielskich, konsekwencji braku sprawiedliwości reprodukcyjnej i strategii indywidualnych i zbiorowych w walce o sprawiedliwość reprodukcyjną. Koordynatorka Zespołu Prawnego przybliżyła elementy przemocy państwa przejawiającej się w łamaniu praw reprodukcyjnych.

→ abstrakty i nagrania referatów z sesji o prawach reprodukcyjnych

Panel na X Kongresie Kobiet

Zarówno Federacja, jak i Ponton ponownie zagościły ze swoimi panelami na Kongresie Kobiet. Jubileuszowa edycja odbyła się w Łodzi w dniach 16-17 czerwca pod hasłem „Chcemy wszystkich praw, całego życia!". Panel Federacji skupiał się na przemocy instytucjonalnej widocznej w ograniczaniu praw reprodukcyjnych oraz na strategiach kontrdziałania. Głos zabrały: dr hab Agnieszka Graff, Kamila Ferenc, Ewa Dąbrowska-Szulc, Agata Kobylińska, Karolina Domagalska. Debata Federacji odbyła się w ramach Centrum Praw do Odpowiedzialnego Rodzicielstwa, które obejmowało dyskusje o poronieniu, in vitro, roli ojca i czytanie performatywne.

→ relacja i nagranie video

Światowy Dzień Bezpiecznej Aborcji (28.09)

Federacja co roku obchodzi tę wyjątkową, międzynarodową kampanię na rzecz bezpiecznej aborcji. W ramach tegorocznego hasła „Normalizing abortion: it's part of our lives" zorganizowałyśmy spotkanie, by świętować - w gronie organizacji, inicjatyw i osób pro-choice - sukcesy ruchów obywatelskich od Boliwii przez Irlandię po Koreę Południową. Nagłośniłyśmy historie kobiet, którym odmawia się należnego dostępu do legalnego

przerwania ciąży. Podczas wydarzenia odbyła się premiera broszur „Jak mówić/pisać o aborcji?" i „#HistorieKobiet" oraz dyskusja z przedstawicielkami Łódzkich Dziewuch, Ogólnopolskiego Strajku Kobiet, Federacji i Lekarze Kobietom.

Dyrektorka Federacji przedstawiła wyniki najnowszego sondażu na temat poparcia dla legalizacji aborcji, a polityczki i politycy oraz przedstawicielki i przedstawicieli NGO-sów i grup nieformalnych pro-choice sygnowali międzynarodową Deklarację Brukselską „Aborcja fundamentalnym prawem kobiet". Federacja rozdawała też swoje gadżety pro-choice – torby, koszulki i przypinki - z hasłem „Żądamy legalnej aborcji".

→ wyniki sondażu, broszury, nagranie debaty i fotorelacja

16 dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć

Co roku między 25 listopada a 10 grudnia organizacje i aktywistki/aktywiści przypominają o skali przemocy, jej formach i skutkach. Podkreślają pilną potrzebę reagowania na przemoc - na poziomie systemowym i indywidualnym. Federacja przypomniała, że przejawem przemocy jest instytucjonalne łamanie praw reprodukcyjnych poprzez ograniczanie dostępu do aborcji, antykoncepcji, badań prenatalnych i kompleksowej, opartej na wiedzy naukowej edukacji seksualnej.

W ramach tegorocznej kampanii apelowałyśmy o niezwłoczne zaprzestanie stosowania przemocy wobec obrończyń/obrońców zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych.

→ stanowisko „Stop systemowej przemocy państwa w obszarze zdrowia reprodukcyjnego!"

Udział w konferencjach, debatach, spotkaniach w kraju i za granicą

20 lat konkordatu

Działania Episkopatu są bardzo znaczące w pewnych newralgicznych obszarach życia społeczno-politycznego, w tym kwestiach dot. seksualności, progresywnej edukacji, związków nieheteronormatywnych, zapłodnienia in vitro czy prawa do przerywania ciąży. W dyskusji Kongresu Świeckości 23 lutego o wpływie Kościoła na władzę nie mogło zabraknąć kwestii praw reprodukcyjnych i odebrania kobietom prawa do samostanowienia.

→ Polecamy nagranie z wystąpieniem m.in. dyrektorki Federacji

II Międzynarodowy Strajk Kobiet

W ramach obchodów drugiej edycji MSK Federacja zorganizowała 5 marca w swojej siedzibie dzień otwarty. Opowiadałyśmy o naszych działaniach (obecnych i przeszłych) oraz możliwościach współpracy, jak też udzielałyśmy informacji z zakresu zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych. Razem tworzyłyśmy transparenty na demonstrację

8 marca, podczas której wystąpiła dyrektorka Federacji. Porozmawiałyśmy o (nie)dostępności aborcji i stygmatyzacji tego zabiegu po wspólnym oglądaniu amerykańskiego filmu dokumentalnego „I had an abortion" pokazującym doświadczenia aborcyjne 11 kobiet o różnym pochodzeniu (etnicznym i klasowym), wykształceniu, wieku, kolorze skóry, poglądach politycznych czy religijnych.

→ podsumowanie II Międzynarodowego Strajku Kobiet z fragmentami wystąpień, m.in. dyrektorki Federacji

Atak na prawa obywatelskie z perspektywy kobiet

Federacja zabrała głos przy tworzeniu i prezentacji raportu szwedzkiej fundacji Kvinna Till Kvinna o globalnym problemie, jakim jest zawężanie przez władze przestrzeni na działania społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności w obszarze praw kobiet. Podczas konferencji wokół publikacji w dn. 8 marca działaczki feministyczne z Macedonii, Węgier, Polski i Szwecji opowiedziały o ograniczaniu praw obywatelskich i reprodukcyjnych kobiet w swoich krajach, o źródłach tego zjawiska jak nacjonalizm, polityka family mainstreaming, ingerencja Kościoła, apoteoza tradycyjnych wartości, oraz o możliwościach zwalczania backlashu. Polecamy ten bardzo ciekawy i kompleksowy raport bazujący na ankietach 123 kobiet z 32 krajów UE, Bliskiego Wschodu, Afryki.

→ raport „Suffocating the movement. Shrinking space for women's right"

Debata o Równości wokół Agendy 2030

Przedstawicielki Federacji i Grupy Ponton uczestniczyły w eksperckiej dyskusji o równości kobiet i mężczyzn oraz upodmiotowieniu kobiet jako kluczowym zagadnieniu dla wdrażania zrównoważonego rozwoju. Debata został zorganizowana przez Instytut Spraw Publicznych, Instytut na rzecz Ekorozwoju oraz Fundację im. Heinricha Bölla w Warszawie.

Podręcznik #SEXEDPL

Cieszymy się, że pod strzechy trafi profesjonalna i przystępna książka #SEXEDPL, a w niej wywiady z prawniczką Federacji Kamilą Ferenc, lek. Nataszą Blek z inicjatywy Lekarze Kobietom, Aleksandrą Józefowską i Joanną Skonieczną z Grupy Ponton. W rozdziale „Znaj swoje prawa" prawniczka odpowiada na pytania o prywatność, porady lekarskie, przysługujące uprawnienia. Opowiada, gdzie szukać pomocy oraz jak zgłosić nadużycia i przestępstwa.

Federacja miała przyjemność gościć w pop-up szkole Anji Rubik. Rozmawiałyśmy z wszystkimi zainteresowanymi, rozdawałyśmy publikacje i z radością przyglądałyśmy się wspaniałej młodzieży pro-choice podczas warsztatu o aborcji.

Global Dialogue on Abortion, Prenatal Testing and Disability

Prawniczka Federacji wzięła udział w kongresie w Nairobi organizowanym w dn. 29-31 października przez feministyczną organizację CREA z Indii dla aktywistów/-tek, naukowczyń/-ców, oraz przedstawicielstwa kluczowych podmiotów zajmujących się prawami kobiet, prawami osób z niepełnosprawnościami oraz zdrowiem i prawami seksualnymi i reprodukcyjnymi. Dyskusje skupiały się tematyce diagnostyki prenatalnej, przerywania ciąży oraz budowaniu wspólnej agendy działań. Celem kongresu było pogłębienie debaty na temat dyskursu wokół praw reprodukcyjnych z poszanowaniem praw osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto przedstawicielki Federacji zabierały głos na wielu debatach i konferencjach w kraju i za granicą. Oto najważniejsze wydarzenia (tytuł, organizator, miejsce, data):

- Konferencja „No woman no kraj. Women's rights in Poland"; College of Europe; Warszawa; 9 marca
- Pokaz filmu „24 tygodnie" i rozmowa o aborcji; Dziewczyński Klub Filmowy; Warszawa; 24 marca
- Konferencja „Populizm prawicowy i polityka płci w Europie"; Stiftung Frauen in Europa; Fundacja im. Heinricha Bölla w Hesji; Frankfurt; 27-28 kwietnia
- Konferencja prasowa nt. skutków restrykcyjnego prawa antyaborcyjnego w Polsce; Parlament Republiki Litewskiej; Wilno; 7-8 maja
- Okrągły Stół „Civil society at the forefront against populist agendas in Poland and in Europe", Helsińska Fundacja Praw Człowieka we współpracy z Human Rights Watch, Warszawa, 14 maja
- Symposium „Freedom of Religion or Belief, Cultural Rights and Women: Promoting a Gendered Perspective on Freedom of Thought, Conscience, and Religion"; Specjalna Sprawozdawczyni ONZ ds. praw kulturalnych, Specjalny Sprawozdawca ONZ ds. wolności religii i wyznania, Muslims for Progressive Values; Genewa, 23 maja. Podsumowanie
- Konferencja „Together against the backlash on reproductive rights in the European Parliament"; Grupa eurodeputowanych All of Us; Bruksela; 5-6 czerwca
- Konferencja „All united for the right to abortion"; lokalny rząd Walonii; Bruksela; 21-22 czerwca
- Sympozjum „The Laugh of the Medusa: the Left in Europe"; transform!europe, Fundacja im. Róży Luxemburg; Wiedeń; 10 lipca
- Kongres „Developing an Advocacy Agenda for #Abortion in the 21st Century and Making Change Happen"; International Campaign for Women's Right to Safe Abortion; Lizbona; 5-8 września
- IV Kongres Kobiet; Pełnomocniczka Kongresu Kobiet; Tomaszów Mazowiecki; 15 września
- Warsztat o prawach osób młodych; Anja Rubik, Wydawnictwo W.A.B.; Warszawa; 20 września
- Human Rights Defenders World Summit; Amnesty International, AWID, FIDH; Paryż; 29 października - 2 listopada
- Konferencja „Feminizm bez granic - walka o aborcję w Europie"; Kvinnegruppa Ottar; Oslo; 12-13 października
- Konferencja „Act on Hope. How the European SRHR community can help unlock rights and care for all" i wykład o klauzuli sumienia w Polsce; EuroNGOs; Gandawa; 5-7 listopada. Podsumowanie Materiały wideo
- Wykład o prawach reprodukcyjnych na konferencji YouthVOICE Mazovia; Fundacja Gwiazdka; Warszawa; 1 grudnia
- Świętokrzyski Kongres Kobiet; Kielce; 18 grudnia

Raport Grupy Edukatorów Seksualnych Ponton

Rok 2018 to wiele wyzwań, ciężkiej pracy, a także sukcesy. Grupa Ponton została zaproszona do kampanii **#SEXEDPL** znanej modelki i aktywistki społecznej Anji Rubik. W ramach tej inicjatywy powstała publikacja, którą Ponton miał okazję współtworzyć, oraz wystartowała pop-up szkoła, w której Ponton prowadził warsztaty z edukacji seksualnej.

2018 rok to również czas zmian. W wyniku rekrutacji do Pontonu dołączyło dziesięć nowych wolontariuszek. Zapadła również decyzja o zmianie na stanowisku koordynatorki. Po kilkunastu latach pracę w Federacji zakończyła Aleksandra Józefowska. Od stycznia 2019 działania Grupy Ponton będzie koordynowała Katarzyna Banasiak.

Od tego roku Ponton ma nową, funkcjonalną i nowoczesną stronę internetową. Dzięki 2,5 tys. obserwujących rozwinął się także wspaniale kanał na Instagramie, dzięki czemu, coraz więcej młodych ludzi wie o naszym istnieniu i może korzystać ze wsparcia. Na stronie ponton.org.pl funkcjonuje forum internetowe, na którym wolontariusze i wolontariuszki odpowiadają na kilka do kilkunastu pytań dziennie.

Edukatorki Grupy Ponton wielokrotnie gościły na łamach wielu pism oraz portali internetowych. Artykuły o działalności Pontonu lub z naszymi komentarzami ukazywały się m.in. w Gazecie Wyborczej, Newsweeku, POLITYCE, OKO.Press, oraz gazetach lokalnych i w wielu studiach radiowych (m.in. w TOK FM, Polskim Radio Trójka,) oraz stacjach telewizyjnych takich jak TVN, TVN24, Polsat. Ponton w mediach.

Cały raport znajduje się na stronie, poniżej podsumowujemy najważniejsze aktywności:

→ **Walentynki z Pontonem**. Grupa Ponton z okazji 14 lutego weszła we współpracę z organizacją PROJEKT TEST. Edukatorki zachęcały do wykonania testu w kierunku

HIV. Rozdawały także materiały z zakresu profilaktyki i zdrowia seksualnego, w tym prewencji HIV/AIDS, oraz prezerwatywy.

→ **Festiwal Open'er**. W tym roku Grupa skupiła się przede wszystkim na edukacji zdrowotnej oraz profilaktyce HIV, HCV i HBV. Stoisko, jak co roku, cieszyło się ogromnym zainteresowaniem młodych ludzi. Promowano odpowiedzialne podejście m.in. do seksu, zdrowia, relacji. Uświadamiano, jak wiele infekcji stanowi zagrożenie podczas aktywności seksualnej, omawialiśmy ich objawy i zasady bezpieczniejszego seksu.

→ **Festiwal Pol'and'Rock**. W czasie tegorocznego Przystanku Woodstock edukatorki seksualne Pontonu rozmawiały z młodzieżą na temat edukacji seksualnej i bezpieczniejszego seksu. Na stoisku można było wziąć udział w quizie na temat zdrowia seksualnego, otrzymać materiały edukacyjne oraz prezerwatywy. Odbył się również warsztat „Przemoc seksualna wśród młodzieży. Czy w polskiej szkole można rozmawiać na temat, który nie istnieje?".

→ **warsztaty Pontonu** prowadzone były w ostatnich klasach szkół podstawowych oraz w świetlicach socjoterapeutycznych i Domach Dziecka. Z uwagi na konserwatywny polityczny klimat w Polsce obserwowaliśmy w ostatnich latach mniejszą liczbę zamówień ze szkół na nasze zajęcia. Po wakacjach zgłosiło się do nas bardzo wiele szkół. Z podsumowania zamówień wynika, że rok 2019 będzie wyjątkowo pracowitym rokiem; już w tym momencie 40 warszawskich klas czeka na Pontonowe warsztaty. W ofercie Pontonu są zajęcia zarówno standardowe, dwugodzinne, jak i dłuższy warsztat trwający trzy godziny lekcyjne. Ponadto staramy się również zapraszać młodzież szkolną do innych miejsc, aby oferować możliwość edukacji w różnych przestrzeniach i formach.

→ **Światowy Dzień AIDS.** Z tej okazji odbyła się relacja live na Instagramie, podczas której edukatorka Pontonu Antonina Lewandowska opowiedziała o najważniejszych zagadnieniach związanych z HIV/AIDS.

→ **X Ogólnopolski Kongresu Kobiet w Łodzi**. Celem panelu „Przemoc seksualna wśród młodzieży – jak jej zapobiegać? Dobre praktyki w edukacji" było pokazanie, jak można i jak warto rozmawiać z młodymi ludźmi na temat przemocy na tle seksualnym. Ekspertki zaproszone do panelu przedstawiły różne perspektywy spojrzenia na przyczyny przemocy seksualnej, omówiły także różne skierowane do młodzieży projekty, które mają na celu ograniczanie zjawiska przemocy seksualnej wśród rówieśników. W panelu wystąpiły Aleksandra Józefowska, Żenia Aleksandrowa, Alina Synakiewicz i Joanna Skonieczna.

→ **Rzecznictwo**. Grupa Ponton od lat apeluje do Ministerstwa Edukacji Narodowej o wprowadzenie niezbędnych zmian w polskim systemie edukacji i zapewnienie młodzieży dostępu do rzetelnej, zgodnej ze standardami WHO edukacji seksualnej. Obecnie nie można jednak liczyć na współpracę z Ministerstwem Edukacji Narodowej ani Ministerstwem Zdrowia. Publikujemy jednak stanowiska w odpowiedzi na ingerujące w prawa reprodukcyjne młodzieży działania decydentów oraz nagłaśniamy niepokojące zmiany. Stanowiska.

→ **Kampania #SEXEDPL**. Dzięki zaangażowaniu znanej modelki Anji Rubik tematyka edukacji seksualnej była w tym roku wyjątkowo widoczna. W ramach akcji powstał podręcznik „#SEXEDPL. Rozmowy Anji Rubik". W książce tej znajdują się rozmowy Anji Rubik z dwoma naszymi edukatorkami: Aleksandrą Józefowską i Joanną Skonieczną. 19–23 września w ramach kampanii otwarta została pop-up szkoła. W dawnym liceum im. Hoffmanowej w Warszawie odbył się cykl warsztatów i spotkań. Ponton prowadził przez pięć dni stoisko, przy którym można było porozmawiać z nami o seksie, infekcjach, relacjach. Nasze edukatorki Żenia Aleksandrowa i Alina Synakiewicz poprowadziły także warsztaty na temat dojrzewania, masturbacji, praw młodych osób LGBTQIAP+; Patrycja Wonatowska o pozytywnej seksualności i infekcjach przenoszonych drogą płciową, zaś Aleksandra Józefowska o tym, jak rozmawiać o seksualności z dziećmi.

DZIAŁALNOŚĆ PORADNICZA I WSPARCIE DLA KOBIET

Telefon Zaufania

W 2018 roku Telefon Zaufania obchodził 27-lecie funkcjonowania. Ekspertki pracujące w Telefonie Zaufania - edukatorki seksualne, psycholożka, prawniczka oraz ginekolożka - odbyły ponad 1200 rozmów. Dyżurujące ekspertki udzielały porad z obszaru antykoncepcji, ginekologii i ciąży, psychologii, prawa, edukacji seksualnej i aborcji. Dzwoniący najczęściej zadawali pytania z zakresu edukacji seksualnej oraz szukali porad ginekologicznych i psychologicznych. Połowę dzwoniących stanowili mężczyźni.
Aktualny grafik na stronie.

Zespół Prawny

Zespół Prawny prowadzi poradnictwo prawne mailowo pod adresem **zespol_prawny@federa.org.pl** oraz telefonicznie w godzinach pracy biura. Zapytania w ostatnim roku dotyczyły problemów z zakresu szeroko pojętego zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, czyli praw pracowniczych w czasie ciąży, egzekwowania świadczeń gwarantowanych, zasiłków po poronieniu, praw pacjenckich, a także przemocy seksualnej.

Matronaty

„Sto lat głosu kobiet"

Federacja objęła matronatem rocznicowy projekt „Sto lat głosu kobiet". Obejmował on wystawę, konferencję, warsztaty i spektakl. Wystawa „Niepodległa x 100", zbudowaną z archiwalnych materiałów, zdjęć, fragmentów tekstów, wycinków prasowych i artefaktów. Konferencja Kobiety Rządzą x 100! była platformą do zaprezentowania badań dotyczących historii polskich emancypantek, ale również do wysłuchania głosów współczesnych liderek i innowatorek. Podczas warsztatów w krakowskich szkołach podstawowych, młodzież poznała kulisy dążenia Polek do pełni praw wyborczych. Z kolei spektakl zaprezentował głosy polskich pisarek, publicystek i publicystów, udzielających wsparcia ideom równościowym. Szczegóły.

Dziewczyński Dyskusyjny Klub Filmowego

Formuła DKF-u to pokaz filmu poruszającego konkretny problem kobiet, po którym odbędzie się dyskusja z zaproszoną gościnią. Idea: stworzenie miejsca bezpiecznego i aktywizującego kobiety w każdym wieku. Po projekcji filmu **„24 tygodnie"** odbyła się dyskusja z udziałem przedstawicielki Federacji o zabiegu przerwania ciąży, restrykcyjnym prawie i potrzebie liberalizacji prawa. Szczegóły.

IFMSA-Poland

Federacja wspiera cykl projektów przeprowadzanych w szkołach w ramach Programu Stałego ds. Zdrowia Reprodukcyjnego i AIDS Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny IFMSA-Poland Oddział Bydgoszcz. **Peer Education** jest projektem profilaktyczno-edukacyjnym mającym na celu szerzenie świadomości na temat zdrowia reprodukcyjnego i AIDS wśród młodzieży. Polega na przeprowadzaniu w szkołach lekcji, wspieranych prezentacjami multimedialnymi i materiałami informacyjnymi w formie broszur, ulotek, zakładek i książeczek. Szczegóły.

Ciałokształt

Federacja i Ponton gorąco wspierają wyjątkowy festiwal, organizowany przez Kolektyw Manifa Toruńska w dn. 18-23.06 w Toruniu. W ramach festiwalu cielesności odbyły się przeróżne spotkania m.in. o pracy seksualnej, zdrowiu kobiet i antykoncepcji; pokaz filmowy „Narodziny, jakie znamy; warsztaty m.in. „Ciała Ja!", „Cielesne o politycznej świadomości ciała", „Kochaj siebie, jaką jesteś". Szczegóły.

Aukcja charytatywna z okazji 100-lecia praw wyborczych

Sto lat temu Polki jako jedne z pierwszych kobiet w Europie wywalczyły prawa wyborcze. Z tej okazji Warszawski Strajk Kobiet zorganizował aukcję internetową, na której zlicytowane zostały różne przedmioty i fanty podarowane przez aktorki, pisarki,

sportsmenki, malarki, fotografki i działaczki społeczne. Cały dochód z aukcji zostanie przekazany na pomoc dla kobiet doświadczających różnych form przemocy. W organizację i promocję wydarzenia włączyły się: Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, Wielka Koalicja za Równością i Wyborem, Fundacja Centrum Praw Kobiet.

DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA I KAMPANIJNA

Media społecznościowe

Najbardziej aktywnie wykorzystywanym kanałem komunikacji była strona Federacji na Facebooku. Oprócz bieżących informacji, dotyczących realizacji praw reprodukcyjnych oraz działalności Federacji, opublikowano szereg kampanii informacyjno-edukacyjnych (zob. kampanie memowe). Liczba odbiorców Facebooka utrzymuje stały wzrost, w 2018 roku o 15% - obecnie strona Federacji ma ponad 18840 polubień. Największą grupą odbiorców są osoby w wieku 25 – 34 (33%) oraz 35 – 44 (24%). Oprócz Facebooka publikowano treści na innych kanałach – Twitter oraz YouTube. Od lipca gościmy także na Instagramie, gdzie publikujemy zdjęcia, memy, grafiki i instastory.

→ profil na instagramie
→ strona internetowa (PL i EN)
→ konto na Twitterze
→ kanał na Youtube

Kampanie memowe

Dużą popularnością cieszyły się różnorodne kampanie memowe w mediach społecznościowych:

→ **#25LatPiekłaKobiet** o tragicznych skutkach ustawy o planowaniu rodziny;
→ **#ZatrzymajManipulacje** obalającej mity rozpowszechniane przez przeciwników prawa do aborcji;
→ **#PrawoDoAborcji** o zapisach dot. aborcji i praw reprodukcyjnych w dokumentach międzynarodowych i orzeczeniach sądów. Wszystkie grafiki znajdziesz na Facebooku i Twitterze pod ww. hashtagami i na naszej stronie.
→ **#HistorieKobiet** o systemowej dyskryminacji kobiet w dostępie do usług zdrowia reprodukcyjnego. Publikujemy przesłane nam **historie o bezprawnych odmowach świadczeń gwarantowanych** jak legalna aborcja, badania prenatalne, wydanie lub zrealizowanie recepty na antykoncepcję. Zapoznaj się z różnorodnymi opowieściami kobiet i podziel własnym doświadczeniem! Przełammy razem tabu!
→ **#MaszPrawo** to cykl memów, w których podpowiadamy, jak egzekwować swoje prawa w różnych codziennych sytuacjach. Przypominamy także o możliwości uzyskania **bezpłatnej porady prawnej ze strony Zespołu Prawnego**.

Wszystkie grafiki można zobaczyć w galerii fanpejdża Federacji oraz na stronie.

Kampania edukacyjna na rzecz dostępności do legalnej aborcji www.terminacjaciazy.pl

Od lipca 2016 roku działa strona poświęcona prawom pacjentek, które decydują się na zabieg terminacji ciąży - www.terminacjaciazy.pl. Celem tej kampanii było przybliżenie trzech sytuacji, w których polskie prawo dopuszcza taki zabieg oraz procedur, które się z nim wiążą.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Biuletyn „Mam Prawo"

Co miesiąc do skrzynki blisko 1000 osób trafia biuletyn Mam Prawo, który Federacja wydaje nieustannie od 19 lat. W 2018 roku redakcja Biuletynu opublikowała jedenaście numerów, w których zostały poruszone kwestie stanu realizacji praw reprodukcyjnych w Polsce i na świecie oraz działalności Federacji, jak również informacje z zakresu wiedzy medycznej i prawnej oraz rekomendacje dotyczące literatury z zakresu praw reprodukcyjnych. Promocja każdego wydania biuletynu odbywa się w mediach społecznościowych.
Zobacz numery Biuletynu. W każdej chwili możesz subskrybować biuletyn, wystarczy podać adres e-mail poprzez formularz na stronie internetowej.

Publikacje informacyjno-edukacyjne

„Martwe Prawo. Komentarz do sprawozdania rządu"

Federacja, jak co roku, odniosła się krytycznie do sprawozdania Rady Ministrów z wykonywania oraz o skutkach stosowania w 2016 r. ustawy o planowaniu rodziny. Tym razem komentarz, miał szerszy wymiar, gdyż do współpracy i przedłożenia swojego wkładu zaproszono Grupę Edukatorów Seksualnych Ponton, Zespół Prawny Federacji, Stowarzyszenie na Rzecz Leczenia Niepłodności i Wspierania Adopcji „Nasz Bocian" oraz Fundację Rodzić po Ludzku. Raport ilustruje w oparciu o fakty, statystyki i infografiki, jak organizacje oceniają wykonywanie zadań nałożonych przez ustawę.

→ sprawozdanie „Martwe prawo"

„Poradnik dla pacjentek ginekologicznych"

Federacja miała przyjemność współpracować przy „Poradniku dla Pacjentek Ginekologicznych" pod patronatem Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników. Nasz wkład do artykułów skupionych na zdrowiu reprodukcyjnym to rozdział o prawach pacjentek, czyli o tym, co nam przysługuje i jak działać w przypadku naruszeń naszych praw. Wiele uwagi poświęcamy grupom szczególnie narażonym na dyskryminację – młodym, transpłciowym, nieheteronormatywnym, żyjącym z HIV. Federacja objęła matronatem także sesję organizowaną w ramach XXXIII Kongresu Naukowego Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników. Szereg wykładów zgłębiał tematy związane z ciążą i porodem, diagnostyką, menopauzą czy nowotworami.

→ informacje o „Poradniku dla pacjentek ginekologicznych"

#HistorieKobiet

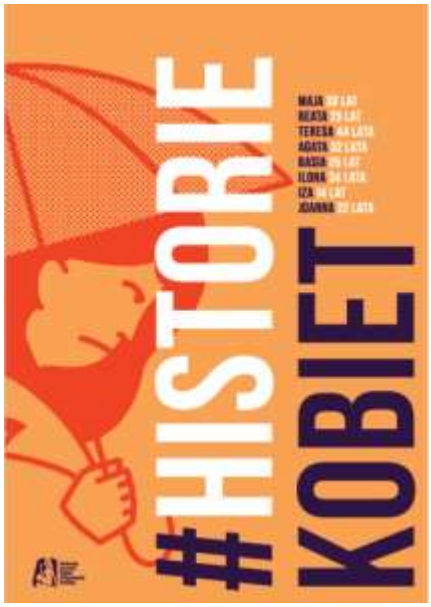

Z okazji Światowego Dnia Bezpiecznej Aborcji Federacja wydała broszurkę z wybranymi, prawdziwymi opowieściami kobiet na temat tego zabiegu, głównie barier w dostępie do legalnej aborcji. Poprzez kampanię nagłaśniamy systemową dyskryminację kobiet w dostępie do usług zdrowia reprodukcyjnego. Stale nagłaśniamy przesłane nam **historie o bezprawnych odmowach świadczeń gwarantowanych** jak legalna aborcja, badania prenatalne, wydanie lub zrealizowanie recepty na antykoncepcję. Historiom towarzyszą grafikami znanego Pogotowia Graficznego.

→ broszura „#HistorieKobiet"

Poradnik „Jak mówić/pisać o aborcji?"

Sposób przedstawiania w mediach zabiegu przerywania ciąży ma ogromny wpływ na jego społeczne postrzeganie. Odpowiedzialność mediów wymaga świadomego doboru słów oraz uważności na ideologiczne zawłaszczanie pojęć czy nielogiczne neologizmy konsekwentnie używane przez przeciwników wyboru. Dlatego Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny poradnik „Jak mówić/pisać o aborcji?". Znajdziecie w nim fakty o przerywaniu ciąży i przydatne statystyki. Broszurka zwięźle wyjaśnia, jakie sformułowania w debacie o aborcji odpowiadają standardom wiedzy naukowej i zasadom neutralnej światopoglądowo komunikacji oraz podaje uzasadnienie. Zapraszamy do lektury i rozpowszechniania tej broszury!

→ poradnik „Jak mówić/pisać o aborcji?"

Recenzja książki „Ginekolodzy. Tajemnice gabinetów"

Federacja nie mogła pozostawić bez komentarza tej szkodliwej i tendencyjnej publikacji. Jako organizacja zajmująca się na co dzień zdrowiem i prawami pacjentek czujemy się w obowiązku, by ostrzec czytelniczki/ czytelników przed wywiadami bazującymi na krzywdzących uogólnieniach, mitach i uprzedzeniach wobec kobiet. Iza Komendołowicz opowie nam w swojej książce sensacyjne historie o nieomylnych lekarzach walczących z butą i ciemnotą polskich pacjentek. Co jeszcze zaniepokoiło nas w książce?

→ Recenzja „Uproszczenia, stereotypy, kłamstwa i mizoginia. Recenzja książki *Ginekolodzy. Tajemnice gabinetów*"

FEDERACJA W MEDIACH

To był bardzo pracowity rok dla Federacji. W 2018 roku odnotowałyśmy 80 przejawów obecności w polskich i zagranicznych mediach poprzez wywiady z przedstawicielkami Federacji czy artykuły z odniesieniami do jej działań. Gościłyśmy w radio TOK FM i na łamach Gazety Wyborczej, Polityki, OKO.press, Krytyki Politycznej, portalu ONET, jak też Time, Washington Post, Le Monde, The Guardian, The Wall Street Journal.

Najczęściej poruszanym tematem, w kontekście projektów zmian ustawy z 1993 roku – restrykcyjnym „Zatrzymaj aborcję" oraz wniosku grupy posłów do TK - były kwestie związane z przerywaniem ciąży. Duże zainteresowanie wzbudził również temat niedostępności świadczeń zdrowotnych oraz klauzuli sumienia.

Wszystkie wywiady w polskich i zagranicznych mediach można znaleźć na stronie „Federa w mediach".

ZARZĄD

W roku sprawozdawczym odbyły się 3 spotkania Zarządu. Dotyczyły sprawozdania merytorycznego i finansowego biura Federacji za rok 2017, bieżących spraw, projektów realizowanych przez Federację. Oprócz formalnych spotkań zarządu odbywały się też konsultacje programowe z poszczególnymi członkiniami Zarządu.

W okresie sprawozdawczym Zarząd aktywnie uczestniczył w realizacji programu i misji Federacji. Przedstawicielki zarządu uczestniczyły w konferencjach, spotkaniach i seminariach organizowanych przez biuro, a także w konferencjach organizowanych przez inne organizacje kobiece i zajmujące się prawami człowieka.

SPONSORZY

- Open Society Foundation (Women's Rights Program)
- International Women's Health Coalition
- Center for Reproductive Rights
- Global Fund for Women
- Sigrid Rausing Trust
- Fundacja im. Róży Luksemburg – Przedstawicielstwo w Polsce
- Mama Cash
- Stars Foundation

PLANY NA ROK 2019

Federacja zamierza swoje działania w roku 2019 koncentrować na:

Wzmacnianiu koalicji organizacji i inicjatyw kobiecych za wyborem. W ramach zjazdu koalicji będziemy rozmawiać o strategiach działań i komunikacji oraz ustalimy tryb wewnętrznej współpracy. Federacja prowadzić będzie jak dotychczas sekretariat Koalicji, dbając o wymianę informacji, networking i tworzenie synergii.

Działaniach prawnych i monitoringu realizacji obecnego prawa oraz natychmiastowego reagowania na wszelkie propozycje i zmiany prawne w obszarze praw kobiet ze szczególnym uwzględnieniem praw reprodukcyjnych.

W tym celu będziemy kontynuować i rozwijać współpracę z Zespołem Pomocy Prawnej Federacji, promować stanowiska i opinie prawne oraz wzory zawiadomień i skarg, propagować udzielaną przez Federację pomoc prawną, jak również interweniować w przypadku łamania praw pacjentek.

Budowaniu wizerunku organizacji jako ekspertki w sprawach praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego. Będziemy szeroko dystrybuować nasze materiały i informować opinie publiczną o istotnych wydarzeniach i publikacjach z zakresu SRHR oraz występować w mediach. Będziemy aktywnie wspierać nowe inicjatywy kobiece i organizacje poprzez edukację i pomoc w realizacji ich przedsięwzięć;

Rozwijaniu i wzmacnianiu prowadzonych działań pomocowych i wsparcia kobiet m.in. poprzez Telefon Zaufania dla Kobiet, Biuletyn „Mam Prawo", warsztaty, debaty i spotkania;

Działalności wydawniczej: broszury i ulotki, poradniki oraz raporty dotyczące realizacji praw reprodukcyjnych i skutków społecznych i zdrowotnych obecnej ustawy.

Udziale i współorganizowaniu demonstracji, akcji protestacyjnych, debat publicznych;

Działalności na forum ONZ i Parlamentu Europejskiego. Zamierzamy aktywnie korzystać z możliwości współpracy z ONZ jako organizacja ze statusem ECOSOC poprzez wysyłanie naszych stanowisk, raportów okresowych oraz bezpośrednim udziale w ważnych

konferencjach i debatach dot. zdrowia i praw reprodukcyjnych kobiet zarówno na forum europejskim jak i międzynarodowym.

To tylko wybrane zagadnienia, które Federacja podejmie w roku 2019. Wiele działań będzie podejmowanych spontanicznie w zależności od sytuacji w obszarze praw i zdrowia reprodukcyjnego.

Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny
ul. Nowolipie 13/15
00-150 Warszawa
tel. 22 635 93 92
web: www.federa.org.pl
e-mail: federacja@federa.org.pl
Facebook/Twitter: @federapl